

dr hab. Stanisław Brach prof. nadzw.
Dyscyplina Artystyczna
Sztuki Piękne
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
Wydział Rzeźby

Kraków 13.09.2019

RECENZJA

**rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego
pani mgr Moniki Rościszewskiej w związku z przewodem doktorskim
w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie Sztuki Piękne
wszczętych przez Radę Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie
Temat pracy doktorskiej: „Proces poznania w akcie twórczym”**

Podstawowe dane o doktorantce

Pani mgr Monika Rościszewska urodziła się w [REDAKTOWANE] W 2012 ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie na Wydziale Rzeźby uzyskując tytuł magistra sztuki w pracowni prof. Bogusza Salwińskiego. W 2015 roku rozpoczęła środowiskowe studia doktoranckie na Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.

Ocena dorobku twórczego i artystycznego

Pani mgr Monika Rościszewska od czasu ukończenia studiów posiada w swoim dorobku sześć (6) wystaw indywidualnych oraz udział w dwunastu (12) wystawach zbiorowych w Polsce. 2019 "Punkt wyjścia" NCK w Krakowie; galeria Biała – wystawa zbiorowa;

Galeria Sztuki Współczesnej Elektrownia - wystawa zbiorowa; „Centrum Szkła i Ceramiki” Kraków, wystawa zbiorowa międzynarodowa; 2018 Wystawa Doktorant/ka na 200! Galeria Promocyjna ASP; „Imperfection” International Project Glass Art Workshop Wrocław 2018; „Młoda Akademia” Nowohuckie Centrum Kultury wystawa zbiorowa; 2017 "Przenikanie" Złota 44 Warszawa; „Powierzchnia” Galeria u Delfiny, Warszawa; Krakowskie Spotkania Artystyczne „Konfiguracje”, Bunkier Sztuki, wystawa zbiorowa; "Obszar Forma Tożsamość" Galeria Sztuki BWA Sieradz, wystawa zbiorowa; 2016 "Pięknie" Filharmonia im. Oskara Kolberga w Kielcach, wystawa zbiorowa; „Na początku było słowo”, Galeria Bronowice - Galeria ASP, wystawa zbiorowa; "Proces indywidualności", Galeria Wydziału Rzeźby ASP w Krakowie, wystawa indywidualna; 2015 Galeria Bronowice, Galeria ASP w Krakowie, wystawa zbiorowa, tytuł pracy "Rozpad”; 2014 14.11 wystawa zbiorowa, „Nareszcie razem w Krakowie” Biuro Parlamentarne ul. Pijarska 5/1; prace z cyklu „Przyswajanie”; Ośrodek Inicjatyw Edukacyjno-Społecznych, ul. Jęczmienna 9 Kraków, wystawa indywidualna; 2012 Pałac Sztuki w Krakowie, Najlepsze Dyplomy Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie; 06.2012 Biuro Parlamentarne ul. Pijarska 5/1 Kraków, wystawa indywidualna „Rzeczywistość-Wrażliwość-Deformacje” cykl rzeźb wykonanych ze szkła połączonego z metalem.

Pani mgr Monika Rościszewska otrzymała wyróżnienie w konkursie student/ka na 200, organizowany z okazji 200-lecia Krakowskiej ASP, była również kuratorem wspomagającym podczas przygotowań do wystawy „Krakowskie Spotkania Artystyczne” w Bunkrze Sztuki.

Działalność dydaktyczna

Pani Monika Rościszewska przez trzy lata studiów doktoranckich brała czynny udział w dydaktyce Pracowni Podstaw Kompozycji Rzeźbiarskiej pod opieką pana dr hab. Piotra Twardowskiego prof. ASP w Krakowie. Doktorantka asystowała przy korektach projektów studenckich oraz angażowana była w prace organizacyjne pracowni. Była

również przewodniczącą i wiceprzewodniczącą studiów doktoranckich, w ramach czego brała udział w komisjach do przydzielania stypendiów na studia doktoranckie, zebraniach dotyczących programu studiów, pomocy w organizowaniu i przygotowywaniu wystaw, udział w Radach Wydziału Rzeźby. Była jedną z osób z Wydziału Rzeźby reprezentującą Krakowską ASP na międzynarodowej konferencji i warsztatach szklarskich odbywających się w Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu 14-18.05.2018 r. Przez dwa lata od 2013 do 2015 doktorantka prowadziła na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie zajęcia z ceramiki, rzeźby i rysunku dla trzeciego roku studiów. Pracę doktorską realizowała we Wrocławiu na Wydziale Szkła i Ceramiki, gdzie podczas studiów doktoranckich szkoliła warsztat szklarski i zgłębiała technikę obróbki szkła.

Ocena rozprawy doktorskiej, część pisemna

Praca doktorska pt. „Proces poznania w akcie twórczym” pani mgr Moniki Rościszewskiej jest krótką formą tekstową zebranych myśli na temat czynników, jakie miały wpływ na Jej akt twórczy i towarzyszących mu współzależności z wewnętrzną komunikacją. Celem badań doktorantki w rozprawie doktorskiej są wnioski dotyczące procesu poznania, samopoznania w akcie twórczym i czynników wpływających na ten proces. Praca pisemna w znaczący sposób przenika się z realizacjami prac stworzonych jako część artystyczna doktoratu. Praca jest podzielona na trzynaście krótkich rozdziałów poprzedzonych wstępem, a zakończona wnioskami. Przeprowadza nas przez takie pojęcia jak: twórczość, źródło poznania, świadomość, intencjonalność, intelekt a odczucia, ciało jako mapa, doświadczenie ciała, pamięć ciała stawiając jednoznaczny wniosek, że proces poznawania zachodzi równocześnie w ciele i umyśle. Doktorantka pisze, że posiadając twórczą wrażliwość pozostaje cały czas w drodze, przechodząc kolejne etapy rozwoju. Pozwala jej dostrzec to co niezauważalne, co wydaje się być mało istotne. Zastanawia się, w jakim stopniu doświadczenie, zapamiętany obraz, wrażenia mają wpływ na proces poznania w akcie twórczym. Tekst zawiera poglądy na współczesne zagadnienia świadomości, percepcji, doświadczenia ciała oparte o kilku filozofów XX i XXI wieku. Doktorantka zestawia je ze swoimi doświadczeniami,

próbując nakreślić własny proces poznania w akcie twórczym. Pisze o tym w rozdziale „Obraz zapamiętany – inspiracja”. Cyt.: „Akt twórczy jest poprzedzony obrazem, inspiracją, świadomością, która dojrzewa w umyśle twórczym jako coś nierzeczywistego, a jednocześnie tak realnego w odczuciu, że trudno stwierdzić, że obraz nie istniał.” W rozdziale „Ciało jako mapa” zwraca szczególną uwagę na umiejętność bycia w stałym kontakcie ze swoim ciałem i jego potrzebami, bo to naturalny proces odczuwania, który jest niezbędny w procesie poznania. Przywołując filozofa pisze, że ciało i świadomość nie ograniczają się wzajemnie, że mogą być współbieżne, uczestnicząc razem w konstytuowaniu obrazu. Uważam, że Pani Monika Rościszewska jako rzeźbiarka tworzy przez dotyk, czyli doświadcza ciałem, ale nie chce, jak sama pisze, skupiać się jedynie na wrażeniu poznania, ale na istocie wpływu tego odczucia na poznanie. Doktorantka dochodzi do wniosku, że nie czujemy tak samo ciałem i umysłem, ale obydwie te przestrzenie prowadzą do rozpoznania, nie wykluczając zarazem aktu poznania, otwierając się na akt twórczy.

Ocena rozprawy doktorskiej, część artystyczna

Pani mgr Monika Rościszewska w pracy pisemnej w rozdziale pt. „Świadomość” pisze Cyt.: „Świadomość jest obrazująca. To świadomość przedmiotu w obrazie, a nie świadomość obrazu daje mi obraz. Jako odbiorca dzieła określam go.” Doktorantka w kontekście opisu pracy doktorskiej zrealizowała jedenaście (11) obiektów w dwóch oddzielnych cyklach: „Proces rozpoznania” i „Proces poznania”. Cykl szklanych form został stworzony na przełomie 2018 / 2019 roku na Wydziale Szklania i Ceramiki we Wrocławiu. Celem dla doktorantki było ukazanie ciała, które jak mapa pokazuje kierunek naszego życia. Rzeźby pani Monika zaczęła realizować od szklanego kręgosłupa, elementu kostnego, który dźwiga wszystkie obciążenia, nie tylko fizyczne ale również psychiczne, zapisane i zachowane w ciele. Inspiracją dla pani Moniki jest oddziaływanie i odczuwanie ciała, które bierze udział w procesie poznania. Doktorantka czerpie z własnych doświadczeń, z zapisu emocji w ciele, które stanowią dla niej

naturalny proces chowania napięć, traum, bólu i radości, nie tylko fizycznych, ale również psychicznych. Ciało używa jak zapisanego notatnika.

Następny cykl stanowi dziewięć (9) obiektów, które pani Monika dzieli na dwie kompozycje, pierwsza złożona z pięciu (5) obiektów, a druga z czterech (4). Ten cykl jest poddany formowaniu ręcznemu, szkło jest w stanie ciekłym nabrane na piszczel, gdzie poprzez wdmuchiwanie powietrza tworzy wcześniej zaprojektowaną formę. Doktorantka chce poprzez doświadczenie szkła, jego możliwości i ograniczenia uzyskać proces wnikania w strukturę szkła, uzyskując organiczne kształty. Kształty, które bezpośrednio przypominają fragmenty ludzkiego, kobiecego ciała. W kompozycji, która składa się z czterech form, doktorantka zaczyna używać narzędzi, którymi wchodzi w głąb obiektu. Po ukształtowaniu ogólnej formy zaczyna wnikać w jej środek, za pomocą metalowych narzędzi nacina je, aby zobaczyć wewnątrz, poznać strukturę szkła. Myślę, że wybór materiału przez panią Monikę Rościszewską nie był przypadkowy. W cechach tego kruchego materiału zawarła całą mapę swojego ciała i umysłu. Jego delikatność, kruchość, przezroczystość, wrażliwość na światło w sposób szczególny oddało całą myśl zawartą w idei, jaka przyświeca doktorantce w poszukiwaniu procesu poznania w akcie twórczym.

Podsumowanie

Czytając pracę doktorską pani mgr Moniki Rościszewskiej mam wrażenie przeglądania trochę jej pamiętnika. Czytania krótkich myśli, jakby pozbieranych przez cały okres realizacji doktoratu. Wyrażam nadzieję, że to dobry początek na poszerzenie w przyszłości tych wszystkich zagadnień, które intrygują doktorantkę w większy, bardziej zwarty tekst. Uważam, że praca pisemna i artystyczna pani Moniki Rościszewskiej w bardzo dobrym stopniu przenikają się i uzupełniają. Jestem przekonany, że Jej ciężka praca, dobry warsztat, fascynacja tworzywem jakim jest szkło oraz magiczny sens kreacji daje swobodną możliwość działania, tworząc przy okazji charakterystyczną dla siebie formę wypowiedzi.

Konkluzja

Po dogłębnym zapoznaniu się i analizie dokumentacji dorobku artystycznego oraz pozostałej dokumentacji niezbędnej do napisania recenzji rozprawy doktorskiej pani mgr Moniki Rościszewskiej, z przekonaniem mogę stwierdzić, że przedstawiona rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym. **W związku z powyższym wnioskuję do Rady Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie im. Jana Matejki o podjęcie uchwały o nadaniu stopnia doktora pani mgr Monice Rościszewskiej.**

dr hab. Stanisław Brach

Prof. Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie